Ålands landskapsregering

Asiakirjan nimi	Kirjeen nro
LAUSUNTO	156 S3
Asian nro	Päiväys
ÅLR 2021/7343	9.9.2021

Viite
25.8. saapunut lausuntopyyntönne

Yhteyshenkilö
Joel Bremius, +358 18 25 000 (vaihde)
joel.bremius@regeringen.ax

Perustuslakivaliokunta
FIN-00102 EDUSKUNTA

pev@eduskunta.fi

Asia

Lausunto hallituksen vuosikertomuksesta 2020

Maakunnan hallitus sai 25.8.2021 eduskunnan perustuslakivaliokunnalta lausuntopyynnön, joka koski hallituksen vuosikertomusta 2020 ja koronavirusepidemiaan liittyvien lakiehdotusten käsittelyä eduskunnassa.

Ensinnäkin maakunnan hallitus toteaa, että koronavirusepidemian aikana hallituksen koronavirusepidemiaa koskeviin lakiehdotuksiin on tehty olennaisia muutoksia vasta eduskunnan valiokuntakäsittelyssä, mikä heikentää maakunnan mahdollisuuksia saada näkemyksensä huomioiduiksi. Koronavirusepidemian ensimmäisten viikkojen jälkeen eduskunnan valiokunnat ovat aktiivisesti pyytäneet maakunnan hallitukselta lausuntoja koronavirusepidemiaan liittyvistä lakiehdotuksista.

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 28 §:n 2 momentin mukaan maakunnalle erityisen tärkeästä laista on hankittava maakunnan lausunto ennen sen säätämistä. Ahvenanmaan itsehallintolain 38 §:n mukaan maakunnan viranomaisten ja muun muassa valtioneuvoston ja keskeisten valtion viranomaisten välillä vaihdettavat kirjoitukset ja muut asiakirjat on laadittava ruotsin kielellä.

Vuonna 2020 maakunnan hallitus lähetti useita koronavirusepidemiaan liittyviä lakiehdotuksia koskevia lausuntoja ministeriöille ja eduskunnan valiokuntiin, muun muassa:

- 7 lausuntoa sosiaali- ja terveysministeriölle,
- 2 lausuntoa liikenne- ja viestintäministeriölle,
- 2 lausuntoa liikenne- ja viestintävaliokunnalle sekä
- yhden lausunnon niin valtiovarainvaliokunnalle, perustuslakivaliokunnalle kuin sosiaali- ja terveysvaliokunnallekin.

Neljässä lakiehdotuksessa, joista maakunnan hallitus antoi lausunnon ministeriölle, oli niin suuria puutteita, että maakunnan hallitus ei voinut antaa niistä Ahvenanmaan

itsehallintolain 28 §:n 2 momentin mukaisia lausuntoja. Näissä tapauksissa hallituksen esityksistä vain osa oli käännetty ruotsiksi. Näin ollen maakunnan hallitus ei ollut kyennyt muodostamaan asioista kattavaa käsitystä ja tuomaan esille kaikkia Ahvenanmaan kannalta olennaisia näkökulmia.

Lakia majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta (153/2020) säädettäessä maakuntaa ei kuultu Ahvenanmaan itsehallintolain 28 §:n 2 momentin edellyttämällä tavalla ennen sen säätämistä. Tämän väliaikaisen lain mukaan ravintolat tietyin poikkeuksiin määrättiin poikkeusoloihin vedoten pidettäviksi suljettuina asiakkailta 30.3.2020 ja 31.5.2020 välisenä aikana.

Kaiken kaikkiaan on äärimmäisen tärkeää, että valtion viranomaiset, eduskunta mukaan luettuna, hankkivat Ahvenanmaan itsehallintolain 28 §:n 2 momentin ja 38 §.n mukaisesti Ahvenanmaan maakunnan hallituksen lausunnon lakiehdotuksista, ja että esitykset ja muu aineisto lähetetään kokonaisuudessaan ruotsiksi. Siitä huolimatta, että maakunnan hallitukselta hankittiin entistä useampia lausuntoja, Ahvenanmaan itsehallintolain 28 §:n 2 momentin ja 38 §:n mukaisia velvoitteita ei kaikilta osin ole noudatettu. On äärimmäisen tärkeää, että maakunnan hallitukselle annetaan tosiasiallinen mahdollisuus vaikuttaa lainsäädäntöön siten, että Ahvenanmaan erityiset olosuhteet otetaan huomioon ja itsehallinnon tarkoitus saavutetaan.

Varamaaneuvos Harry Jansson

Ministeri Annette Holmberg-Jansson

TIEDOKSI
Kansanedustaja Mats Löfström, mats.lofstrom@eduskunta.fi
Valtioneuvoston kanslia, kirjaamo@vnk.fi
Heidi Kaila, Valtioneuvoston kanslia, heidi.kaila@vnk.fi
Noora Löfström, Valtioneuvoston kanslia, noora.lofstrom@vnk.fi
Janina Groop-Bondestam, oikeusministeriö, janina.groop-bondestam@om.fi
Viveca Arrhenius, sosiaali- ja terveysministeriö, viveca.arrhenius@stm.fi
Anne Kumpula, sosiaali- ja terveysministeriö, anne.kumpula@stm.fi